

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

05 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:
Președinte - Toma Nadejda,

Judecători - Guzun Ion, Diaconu Iurie, Catan Liliana și Boico Victor a judecat în ședință, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Popov Oleg și de către avocatul Pavliuc Ghenadie în numele inculpatului Trișcă Gheorghe, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Ungheni din 31 iulie 2020 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 mai 2022, în cauza penală în privința lui

*Trișcă Gheorghe XXXXX, născut la
XXXX, originar și domiciliat în XXXXX*

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond: 03.04.2019 - 31.07.2020;

Instanța de apel: 03.01.2022 - 11.05.2022;

Instanța de recurs: 19.08.2022 - 05.12.2022.

Asupra recursurilor ordinare în cauză, Colegiul penal lărgit

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Ungheni din 31 iulie 2020, cauza fiind judecată în baza procedurii prevăzute la art. 364¹ Cod de procedură penală, *Trișcă Gheorghe XXXXX* a fost recunoscut vinovat și condamnat în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 27, 362 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 6 (șase) luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În conformitate cu art. 84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial de pedepsei, lui Trișcă Gheorghe i s-a adăugat parțial la pedeapsa stabilită partea neexecutată a pedepsei stabilite prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din

10 februarie 2020, stabilindu-i o pedeapsă definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 9 (nouă) luni, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

1.1. Pentru a pronunța sentința adoptată, prima instanță, *în fapt*, a constatat că Trișcă Gheorghe la data de 16.01.2019, ora 19:55, aflându-se în lipsa actelor ce ar permite trecerea frontierei de stat conform cadrului legal, a intenționat să treacă frontiera de stat a Republicii Moldova, prin eludare de la controlul de frontieră, în apropierea semnului de frontieră nr. 1067, în preajma sat. Petrești, r-nul Ungheni, însă independent de voința acestuia, acțiunile sale au fost întrerupte, fiind reținut de angajații SPF Sculeni al DR Vest a IGPF în momentul în care se pregătea să traverseze înot râul Prut.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, *în drept*, acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art. 27, 362 alin. (1) Cod penal, adică *tentativa de trecere a frontierei de stat a Republicii Moldova prin eludarea sau sustragerea de la controlul efectuat la trecerea acesteia*.

2. La data de 22 decembrie 2021, *avocatul Pavliuc Ghenadie în numele inculpatului Trișcă Gheorghe* a declarat apel, prin care a solicitat repunerea în termen a apelului, casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care inculpatului Trișcă Gheorghe recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 27, 362 alin. (1) Cod penal să-i fie stabilită o pedeapsă mai blândă. În motivarea cerințelor sale s-au invocat următoarele aspecte: instanța de judecată nu a dat o apreciere obiectivă faptului că inculpatul Trișcă Gheorghe a depus și a solicitat ca cauza penală să fie examinată conform prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală; prima instanță la stabilirea pedepsei eronat a aplicat prevederile art. 84 Cod penal, deoarece norma dată se aplică în cazul unor concursuri de infracțiuni, iar în cazul dat era necesar să se conducă de prevederile art. 85 Cod penal; pedeapsa aplicată inculpatului Trișcă Gheorghe nu este una echitabilă în raport cu fapta comisă, personalitatea inculpatului și circumstanțele atenuante existente pe cauza penală nominalizată.

În susținerea repunerii în termen a apelului declarat, a explicat că despre sentința Judecătoriei Ungheni din 31 iulie 2021 cet. Trișcă Gheorghe XXXXX nu a cunoscut, adică n-a fost informat, a lipsit de la pronunțarea sentinței și că a aflat despre aceasta abia prin intermediul avocatului ales Pavliuc Gheorghe, la data de 10 decembrie 2021.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 mai 2022 apelul declarat a fost respins ca nefondat, cu menținerea sentinței fără modificări.

3.1. Pentru a se pronunța în sensul dat, instanța de apel s-a referit inițial la solicitarea avocatului Pavliuc Ghenadie privind repunerea în termenul de declarare a apelului, reținând în acest sens că potrivit art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală, **termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel.**

Conform art. 403 alin. (1) Cod de procedură penală, apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege este considerat ca fiind făcut în termen dacă instanța de apel constată că întârzierea a fost determinată de motive întemeiate, iar apelul a fost declarat

în cel mult 15 zile de la începerea executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale.

În acest sens, instanța de apel a constatat că la data de **31 iulie 2020** Judecătoria Ungheni a pronunțat sentința de condamnare în privința inculpatului Trișcă Gheorghe în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 27, 362 alin. (1) Cod penal.

Avocatul Ghenadie Pavliuc în interesele inculpatului Trișcă Gheorghe a contestat cu apel sentința Judecătoria Ungheni din 31 iulie 2020, cererea de apel fiind depusă la data de **22 decembrie 2021**.

Totodată, s-a reținut că la examinarea cauzei penale în prima instanță drepturile și interesele inculpatului Trișcă Gheorghe au fost reprezentate de avocatul Nicorici Radu, care nu a contestat sentința Judecătoria Ungheni din 31 iulie 2020.

Prin mandatul avocatului Pavliuc Ghenadie cu seria MA, nr. 1553481 din 02 decembrie 2021 rezultă că, avocatul Ghenadie Pavliuc în baza contractului de asistență juridică din 02.12.2021 este împuternicit să acorde asistență juridică în cauza penală în privința inculpatului Trișcă Gheorghe.

Totodată, prin cererea depusă de avocatul Pavliuc Ghenadie la data de 03 decembrie 2021 către Judecătoria Ungheni a solicitat expedierea pentru cunoștință a sentinței pronunțate în privința inculpatului Trișcă Gheorghe.

În contextul dat, instanța de apel a considerat justificat de a repune în termen apelul declarat de către avocatul Ghenadie Pavliuc în interesele inculpatului Trișcă Gheorghe, deoarece întârzierea a fost determinată din motive întemeiate și anume că, avocatul Pavliuc Ghenadie nu a participat în calitate de apărător la examinarea cauzei penale în prima instanță, iar fiind împuternicit de a reprezenta drepturile și interesele inculpatului Trișcă Gheorghe din 02 decembrie 2021, la data 03 decembrie 2021 a solicitat expedierea pentru cunoștință a sentinței pronunțate în privința inculpatului Trișcă Gheorghe, ultimul luând în termeni proximi toate măsurile pentru a depune cererea de apel în termen.

Examinând sentința atacată prin prisma motivelor de apel formulate, audiind părțile, cercetând materialele cauzei penale, instanța de apel a ajuns la concluzia de a respinge apelul declarat de avocatul Pavliuc Ghenadie în numele inculpatului Trișcă Gheorghe ca fiind nefondat, reieșind din următoarele considerațiuni.

În cadrul ședinței de judecată în prima instanță, până la începerea cercetării judecătorești, inculpatul a declarat personal, prin înscris autentic semnat de el, că recunoaște în totalitate săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și solicită ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, nu a solicitat administrarea de noi probe, a declarat că îi sunt cunoscute probele din dosar și nu are obiecții în privința lor.

Prin încheierea protocolară din 06 februarie 2020 prima instanță a admis declarația inculpatului Trișcă Gheorghe și a dispus judecarea cauzei penale în baza probelor administrate la faza de urmărire penală în temeiul art. 364¹ Cod de procedură penală.

Cu referire la învinuirea înaintată inculpatului, instanța de apel a constatat în baza probelor administrate de acuzatorul de stat că acțiunile infracționale ale inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute la art. 27, 362 alin. (1) Cod penal, sentința primei instanțe nefiind contestată în această parte de către părțile la proces, dar în partea individualizării pedepsei penale, solicitându-se aplicarea unei pedepse mai blânde inculpatului.

Cu referire la chestiunea individualizării pedepsei penale în privința inculpatului Trișcă Gheorghe, instanța a relevat că s-a acordat deplină eficiență prevederilor art. art. 6, 7, 61, 75 Cod penal, ținându-se cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele care atenuează ori agravează răspunderea penală, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Concomitent, s-a notat că prin criteriile de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele de care instanța de judecată este obligată să se conducă în procesul stabilirii pedepsei și la aplicarea ei persoanei vinovate de săvârșirea infracțiunii. Individualizarea pedepsei constă în obligațiunea instanței de a stabili măsura pedepsei concrete infractorului necesară și suficientă pentru realizarea scopurilor legii penale și a pedepsei penale. Pedepsa este echitabilă, când ea impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor lui, proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor victimei, statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiune.

În acest sens, instanța de apel a reiterat că după caracterul și gradul prejudiciabil al faptei, infracțiunea prevăzută la art. 27, 362 alin. (1) Cod penal se califică ca infracțiune „ușoară”, pentru care legea penală prevede pedeapsa sub formă de amendă în mărime de pînă la 750 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 150 la 200 de ore, sau cu închisoare de pînă la 2 ani.

Din materialele cauzei penale rezultă că inculpatul Trișcă Gheorghe a recunoscut vina în comiterea infracțiunii incriminate, a solicitat examinarea cauzei penale în procedură simplificată, sincer s-a căit de cele comise.

În conformitate cu art. 76 Cod penal instanța de fond a reținut circumstanța atenuantă - recunoașterea vinovăției, iar în corespundere cu art. 77 Cod penal careva circumstanțe agravante nu au fost constatate.

Prevederile alin. (8) art. 364¹ Cod de procedură penală stabilesc că inculpatul care a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare, cu muncă neremunerată în folosul comunității și de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu amendă.

În aceste circumstanțe, instanța de apel, ținând cont de analiza cumulativă a criteriilor de individualizare, coroborarea probelor care furnizează informațiile

respective, precum și temeiurile care fundamentează proporționalitatea între scopul reeducării infractorului și așteptările societății față de înlăptuirea actului de justiție realizat sub aspectul restabilirii ordinii de drept încălcate, a opinat că pedeapsa penală aplicată inculpatului Trișcă Gheorghe sub formă de închisoare va asigura atingerea scopului pedepsei, de reeducare a acestuia.

La această concluzie, instanța de apel a ajuns reieșind din caracterul prejudiciabil al faptei comise, că inculpatul anterior a fost judecat, iar sancțiunile anterioare nu și-au atins scopul legii penale și că s-a eschivat de a se prezenta la ședința de judecată în instanța de apel.

Prin urmare, instanța de apel a apreciat că pedeapsa solicitată de partea apărării ar fi o sancțiune prea blândă pentru fapta comisă și prin aceasta nu se va atinge scopul pedepsei penale.

Cu referire la argumentele părții apărării potrivit cărora prima instanță eronat a aplicat prevederile art. 84 Cod penal, instanța le-a apreciat critic, deoarece în cadrul cercetării judecătorești s-a stabilit că, prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 10.02.2020, Trișcă Gheorghe XXXXX a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 281 Cod penal, și în baza acestei norme, i-a fost aplicată o pedeapsă de 3 (trei) luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu includerea în acest termen a perioadei în care acesta s-a aflat în custodia statului 16.02.2019, ora 10:05 - până la 23.12.2019, ora 15:30. În baza art. 85 Cod penal, prin adăugarea parțială la pedeapsa: 1) stabilită de 3 luni închisoare cu executare în penitenciar de tip semiînchis, cu includerea în acest termen a perioadei de la 16.12.2019 ora 10:05 - până la 23.12.2019 ora 15:30, a 2) pedepsei stabilite de Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 17.12.2018 - 6 luni închisoare cu executare în penitenciar de tip semiînchis, definitiv stabiliindu-se lui Trișcă Gheorghe o pedeapsă de 6 luni închisoare cu executare în penitenciar de tip semiînchis, cu calcularea acestui termen de la data devenirii definitive a prezentei sentințe, cu includerea în acest termen a perioadei de la 16.12.2019 ora 10:05 - până la 23.12.2019 ora 15:30.

Conform art. 84 alin. (4) Cod penal, conform prevederilor alin. (1)-(3) se stabilește pedeapsa și în cazul în care, după pronunțarea sentinței, se constată că persoana condamnată este vinovată și de comiterea unei alte infracțiuni săvârșite înainte de pronunțarea sentinței în prima cauză. În acest caz, în termenul pedepsei se include durata pedepsei executate, complet sau parțial, în baza primei sentințe.

Astfel, din împrejurările faptice s-a constatat că, inculpatul Trișcă Gheorghe se face vinovat de săvârșirea mai multor infracțiuni comise cu intenție, iar prima instanță corect a reținut la individualizarea pedepsei prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, în coroborare cu prevederile art. 81 alin. (3), art. 84 alin. (4) Cod penal, stabilindu-i o pedeapsă definitivă cu închisoarea, prin includerea parțială a duratei pedepsei neexecutate.

Pe aceeași linie de considerente, instanța de apel a considerat că pedeapsa penală stabilită de prima instanță nu reprezintă o represiune excesivă, ci se justifică atât pentru reeducarea inculpatului, cât și pentru menținerea ordinii de drept, în conformitate cu scopul preventiv sancționator al pedepsei, așa cum apare enunțat în Codul penal.

4. Legalitatea și temeinicia deciziei instanței de apel este contestată cu recurs ordinar de către:

- *procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Popov Oleg*, care invocând temeii pentru recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 7) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În susținerea recursului se afirmă că instanța de apel a admis pentru examinare în fond un apel introdus tardiv.

Din sensul reglementărilor de procedură penală conținute la capitolul IV, titlul II din Parea Specială a Codului de procedură penală, dar și în corespundere cu explicațiile conținute la pct. 14.1 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel trebuia să se înțeleagă că măsurile pregătitoare pentru desfășurarea ședinței de judecată în instanța de apel, ca primă etapă, reprezintă verificările prealabile privind corectitudinea constituirii ședinței de judecată și a sesizării instanței de apel. Verificarea corectudinii sesizării instanței de apel presupune că instanța urmează să stabilească dacă sentința atacată este supusă apelului potrivit legii, dacă cererea de apel aparține unei persoane care este titular al dreptului de apel, dacă cererea de apel a fost declarată în termenul legal. În cazul în care apelul este inadmisibil sau tardiv, judecata nu mai are loc, întrucât instanța de apel nu a fost sesizată în conformitate cu legislația în vigoare.

Astfel, partea acuzării subliniază că instanța de apel, fiind sesizată cu cerere de apel de către avocatul Ghenadie Pavliuc în interesele inculpatului Trișcă Gheorghe împotriva sentinței Judecătoriei Ungheni din 31 iulie 2020 în cauza ultimului, greșit a reținut că calea de atac a fost declarată de către titular în termenul prevăzut de lege.

Or, așa cum rezultă din actele dosarului, judecarea cauzei vizate în prima instanță s-a desfășurat cu participarea inculpatului Trișcă Gheorghe, care la momentul pronunțării sentinței avea capacitatea deplină de exercițiu și folosință a drepturilor procesuale.

Potrivit procesului-verbal al ședințelor de judecată întocmit de către prima instanță (f. d. 172), inculpatul Trișcă Gheorghe a participat la ședința de judecată din 14 iulie 2020 în care au fost terminate cercetările judecătorești, s-a acordat ultimul cuvânt inculpatului și a fost anunțată întrerupere pentru deliberarea și pronunțarea sentinței la data de 31 iulie 2020.

La ședința din 31 iulie 2020 inculpatul Trișcă Gheorghe nu s-a prezentat în mod deliberat, la fel și apărătorul său, Nicorici Radu (f.d. 173).

Inculpatul Trișcă Gheorghe nu a sesizat instanța ierarhic superioară cu cerere de apel, însă avocatul Pavliuc Ghenadie, intervenit în proces după pronunțarea sentinței, a sesizat instanța ierarhic superioară cu cerere de apel tocmai la 22 decembrie 2021.

Din forma și sensul cererii de apel semnată de către avocatul Pavliuc Ghenadie, constatăm că acesta nu este un apel suplimentar în concepția normei de procedură prevăzută la art. 402 alin. (5) Cod de procedură penală.

În acest punct de analiză este important de a menționa că deși avocatul Ghenadie Pavliuc a intervenit în proces la solicitarea inculpatului Trișcă Gheorghe după pronunțarea sentinței, acesta nu putea pretinde că a introdus propriul apel în termenul prevăzut la art. 402 Cod de procedură penală devreme ce inculpatul în interesele căruia a intervenit nu a declanșat această cale de atac.

Altfel spus, în cazul unui apel de bază, titularul trebuie să se conformeze regulilor impuse la art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală, astfel încât să introducă actul de reacționare împotriva sentinței considerate neîntemeiate în termenul de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, cu excepția dacă la momentul declanșării căii de atac legea nu ar fi dispus altfel;

- *avocatul Pavliuc Ghenadie în numele inculpatului Trișcă Gheorghe*, care invocând temei pentru recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 13) Cod de procedură penală, solicită casarea pronunțate pe caz, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie dispusă aplicarea unei pedepse mai blânde sau prin prisma Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova să fie încetat procesul penal în privința lui Trișcă Gheorghe.

În argumentarea celor solicitate în recurs, apărătorul menționează că la stabilirea pedepsei, instanța de judecată nu a ținut cont de prevederile art. 75-78 Cod penal și anume: că Trișcă Gheorghe a înțeles caracterul social periculos al acțiunilor sale și se căiește sincer în cele săvârșite, în cazul dat ca circumstanță atenuantă poate servi contribuirea activă la descoperirea infracțiunii ori căința sinceră, iar potrivit prevederilor art. 78 alin. (1) lit. a) Cod penal instanța de judecată poate să stabilească pedeapsa minimă prevăzută de sancțiunea art. 192 alin. (1), 281 și 27, 362 alin. (1) Cod penal.

Totodată, instanța de judecată recunoscându-l vinovat pe Trișcă Gheorghe, în sensul stabilirii unei pedepse echitabile în privința celui din urmă, era necesar să țină cont de circumstanțele care atenuază sau agravează răspunderea acestuia. Pe lângă aceasta, recurentul a remarcat instanța de judecată nu a luat în considerație circumstanțele atenuante ale cauzei și nu a analizat posibilitatea înlocuirii pedepsei închisorii cu o altă pedeapsă alternativă neprivativă de libertate prevăzută de sancțiunea normei de incriminare.

Concomitent, consideră că în privința inculpatului nu sunt prezente careva impedimente de drept ce nu ar permite aplicarea Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind

amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

5. Judecând recursurile ordinare în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că acestea urmează a fi admise din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să admită recursul și să dispună rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Conducându-se de dispozițiile art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Potrivit art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În același context, Colegiul penal lărgit menționează, că hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței ierarhic superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali-vagi, reprezintă motiv de casare.

Coraportând decizia instanței de apel, la rigorile prevăzute de art. 414 Cod de procedură penală enumerate supra, se atestă că instanța de apel nu a ținut cont pe deplin de aceste cerințe și a comis următoarele erori de drept.

În corespundere cu prevederile art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală, termenul de declarare a apelului împotriva sentinței este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integral, dacă legea nu dispune altfel.

Potrivit art. 403 alin. (1) Cod de procedură penală, apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege este considerat ca fiind făcut în termen dacă instanța de apel constată că **întârzierea a fost determinată de motive întemeiate, iar apelul a fost declarat în cel mult 15 zile de la începerea executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale.**

Raportând cele expuse supra la cazul supus judecății, Colegiul penal lărgit reține că sentința Judecătoriei Ungheni din 31 iulie 2020, în cauza penală în privința lui Trișcă

Gheorghe a fost pronunțată la 31 iulie 2020. Potrivit materialelor cauzei, rezultă că în cadrul ședinței de judecată din 14 iulie 2020 au fost prezenți inculpatul și apărătorul acestuia, Nicorici Radu, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată din prima instanță (f.d. 172, vol. I), unde a fost anunțată o întrerupere până la data de 31 iulie 2020 pentru emiterea și pronunțarea sentinței (f.d. 173, vol. I), totodată fiind contrasemnată și înștiințarea cu referire la data și ora ședinței de judecată viitoare (f.d. 174, vol. I).

Ulterior, la data de 31 iulie 2020 când urma a fi pronunțată sentința, la ședința de judecată nu s-au prezentat nici unul dintre participanții la proces (f.d. 175, vol. I), iar la data de 04 august 2020 în adresa acestora a fost expediată copia sentinței din 31 iulie 2020 (f.d. 181, vol. I).

La **22 decembrie 2021**, avocatul Pavliuc Ghenadie în numele inculpatului Trișcă Gheorghe a declarat apel prin care a solicitat repunerea în termen a acestuia, invocând în acest sens că *„Despre sentința Judecătoreiei Ungheni din 31 iulie 2021 cet. Trișcă Gheorghe XXXXX nu a cunoscut, adică n-a fost informat, a lipsit de la pronunțarea sentinței, a aflat abia prin intermediul avocatului ales Pavliuc Gheorghe la data de 10 decembrie 2021, de aceea este necesar să fie repus în termen declararea apelului.”* (f.d. 192, vol. I).

Analizând partea descriptivă a deciziei contestate în aspectul dat, se atestă următoarea constatare a instanței de apel: *„Prin mandatul avocatului Ghenadie Pavliuc cu seria MA, nr. 1553481 din 02 decembrie 2021 rezultă că, avocatul Ghenadie Pavliuc în baza contractului de asistență juridică din 02.12.2021 este împuternicit să acorde asistență juridică în cauza penală în privința inculpatului Trișcă Gheorghe.*

Totodată, prin cererea depusă de avocatul Ghenadie Pavliuc la data de 03 decembrie 2021 către Judecătoria Ungheni a solicitat expedierea pentru cunoștință a sentinței pronunțate în privința inculpatului Trișcă Gheorghe.

în contextul dat, Colegiul Penal va dispune repunerea în termenul de declarare a apelului de către avocatul Ghenadie Pavliuc în interesele inculpatului Trișcă Gheorghe, așa cum întârzierea a fost determinată din motive întemeiate și anume că, avocatul Ghenadie Pavliuc nu a participat în calitate de apărător la examinarea cauzei penale în instanța de fond, totodată, avocatul Ghenadie Pavliuc a fost împuternicit de a reprezenta drepturile și interesele inculpatului Trișcă Gheorghe din 02 decembrie 2021, la data 03 decembrie 2021 a solicitat expedierea pentru cunoștință a sentinței pronunțate în privința inculpatului Trișcă Gheorghe, ultimul luând în termeni proximi toate măsurile pentru a depune cererea de apel în termen.” (f.d. 210, vol. I).

Statuând asupra repunerii în termen a apelului declarat de către avocatul Pavliuc Ghenadie în numele inculpatului Trișcă Gheorghe, Colegiul penal ajunge la concluzia că instanța ierarhic inferioară, **nu a stabilit dacă întârzierea a fost determinată de careva motive întemeiate**, în sensul rigorilor prescrise la alin. (1) al art. 403 Cod de procedură penală.

Potrivit art. 230 alin. (1), (2) Cod de procedură penală, termenele în procesul penal sunt intervale de timp în cadrul cărora sau după expirarea cărora pot fi efectuate acțiuni procesuale conform prevederilor prezentului cod. În cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Astfel, termenul de apel este un termen procesual legal, durata lui este stabilită exhaustiv prin lege, acesta fiind absolut și având un caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac. Ori, momentul de la care începe să curgă termenul de atac este clar reglementat de lege - el fiind, în mod exclusiv, acel al pronunțării deciziei redactate - nu numai pentru că astfel este reglementată cea mai eficace modalitate de luare la cunoștință a celor hotărâte de instanță, dar și pentru că acest moment este punctul de plecare al unui termen, a cărui depășire duce la decăderea părților din dreptul de a folosi calea de atac.

În hotărârea CtEDO Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007, Curtea a reiterat că recurentul trebuia să întreprindă toate măsurile necesare de a proteja drepturile sale de acces la instanță și de a contesta în termenul legal hotărârea primei instanței, fapt însă ignorat de acesta, ce a generat omiterea termenului prescris la depunerea recursului.

Totodată, prin admiterea unui apel tardiv și poziționarea uneia dintre părțile procesului penal pe o treaptă mai avantajoasă decât cealaltă parte, se încalcă vădit principiul egalității armelor, care *inter alia* prevede că fiecare parte trebuie să beneficieze de o posibilitate rezonabilă de a prezenta cauza sa în condiții care să nu-i plaseze într-o situație net dezavantajoasă în raport cu partea adversă. Aplicarea regulilor privind termenele de procedură este susceptibilă de a încălca principiul egalității armelor și a securității raporturilor juridice, în general, în măsura în care fiecare dintre părți nu se vor bucura de aceleași mijloace pentru a prezenta argumentele sale în fața unei instanțe (*Varnima Corporation International S.A. contra Greciei, nr. 48906/06, §27, 28 mai 2009; Ben Naceur contra Franței, nr.63879/00, §32, 03 octombrie 2006*).

În consecință, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că instanța de apel priplit a statuat asupra termenului de apel în prezenta cauză penală, fiind semnalată eroarea de drept prescrisă în art. 427 alin. (1) pct. 7) Cod de procedură penală, care nu poate fi corectată de către instanța de recurs, iar în asemenea caz, se impune soluția admiterii recursurilor ordinare, cu casarea totală a deciziei și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor cauzei și să țină seama de cele invocate în prezenta decizie și ținând cont

de motivele casării deciziei atacate, să înlătore omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în corespundere cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

6. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE:

Admite recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Popov Oleg și de către avocatul Pavliuc Ghenadie în numele inculpatului Trișcă Gheorghe, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 mai 2022, în cauza penală în privința lui *Trișcă Gheorghe XXXXX* și dispune rejudecarea cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia integrală pronunțată la **31 ianuarie 2023**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Guzun Ion

Diaconu Iurie

Catan Liliana

Boico Victor